

Täysistunto

Keskiviikko 8.12.2021 klo 14.03—17.47

20. Lakialoite laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta Lakialoite LA 38/2021 vp Timo Heinonen kok

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 20. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden liokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.39 **Timo Heinonen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Tämä on nyt toinen näistä lakialoiteista, joista kiitos kuuluu meidän veteraanijärjestöillemme. Tuossa edellisessä esittelypuheenvuorossa kerroin hivenen meidän veteraanien tämänhetkisestä tilanteesta ja siitä, paljonko heitä vielä keskuudessamme on ja miten viimeinen iltahuuto heistä yhä useampia kutsuu.

Meillä veteraanien keski-ikä on siis jo 95 vuotta: miesten keski-ikä 95,8 vuotta ja naistenkin 94,7 vuotta. Vaikka veteraanien määrä siis vähenee, niin veteraanit elävät yhä pidempään. Nuorimmat veteraaneistamme ovat nyt 86-vuotiaita, mikä selittyy siis sillä, että he saivat sotatoimialueella toimimisesta — muun muassa evakuointitehtävissä nuorina tyttöinä ja poikina, läheteinä, sotilaspoikina — tämän tunnuksen, ansaitusti, ehdottomasti. Vanhin oli tuon tiedon mukaan nyt noin 108-vuotias. Mene ja tiedä, onko hänen kohdallaan jo viimeinen iltahuuto kuultu. 100 vuotta ylittäneitä veteraaneja on yli 400, ja tänä vuonna rajapyykin ylitti noin 320 kunniakansalaista.

Veteraanit siis elävät yhä pidempään, ja viime vuonna meillä Suomessa siirryttiin itse asiassa historialliseen tilanteeseen, sillä enemmistö elossa olevista veteraaneistamme on nyt naisia. Naisille myönnettyjä rintamapalvelutunnuksia on myönnetty muun muassa lotina, sotilaskotisisarina, Punaisen Ristin apusisarina, ilmatorjunta- ja evakuointitehtävissä sekä työvelvollisina sotien aikana toimineille naisille ja nuorille tytöille. Eli enemmistö maamme veteraaneista on nyt jo siis naisia.

Veteraanijärjestöt ovat tehneet hyvää työtä ja nostaneet näitä huolia esille. Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja Sakari Martimo totesi hetki sitten: ”Veteraanien tilanteen parantaminen on vaatinut pitkäjänteisen työn, mutta sen ansiosta pystymme nostamaan heidän leskensä ja puolisonsa edunvalvontatyömme tulevien tavoitteiden suhteen entistä keskeisempään asemaan.” ”Heidän roolinsa veteraanien rinnalla ja tukena sodanjälkeisinä vuosina on merkittävä. Monen sodan traumatisoiman miehen kohdalla he olivat ainoa tuki,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 147/2021 vp

joka veteraanilla oli apunaan. On myös hyvä muistaa, että hekin ovat omalla panoksellaan olleet rakentamassa hyvinvointiyhteiskuntaa, jossa nyt elämme.” Ensimmäinen lainaus Martimolta ja toinen Karhulta.

Veteraanien puolisoitten kuntoutus on siis nyt yksi veteraaniliittojen edunvalvonnan keskeisimpiä tavoitteita. Myös tätä esitystä yritimme viedä eteenpäin, mutta se ei saanut riittävää kannatusta, ja näin ollen teen tämän lakialoitteen. Edellä tein lakialoitteen 37/2021 rintamalisän korottamisesta, ja nyt teen lakialoitteen 38/2021 rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain 1 §:n muuttamiseksi. Teen nämä kunnioittaakseni muutama päivä sitten edesmennyt sotaveteraani Pekka Tarkkalaa, hänen pitkää elämäntyötään ja uhrauksiaan sodassa — ja toki kaikkien muidenkin veteraanien elämäntyötä kunnioittaakseni.

Aloitteessa ehdotan, että sotiemme veteraanien aviopuolisot olisivat kuntoutusoikeuden piirissä myös silloin, kun he osallistuvat laitos- ja päivä kuntoutukseen ilman veteraania. Veteraanien leskien tulisi olla oikeutettuja kuntoutukseen tai muihin veteraanietuuksiin so-tainvalidien leskien tavoin. Perustelut tälle: Tällä hetkellä 30 prosentin haitta-asteen so-tainvalidien puolisoilla ja leskillä on itsenäinen kuntoutusoikeus, eli he ovat oikeutettuja tiettyyn määrään kuntoutusta sitä tarvitessaan. Sotainvalidit hakevat 30 prosentin haitta-prosenttiin alennusta, jotta lievävammaistenkin invalidien puolisot ja lesket saisivat kun-toutusoikeuden. Oikeudenmukaista olisi, että myös vammautumattomien veteraanien puo-lisot ja lesket pääsisivät kuntoutusoikeuden piiriin.

Sotainvalidien puolisoitten ja leskien kuntoutuksesta on määrätty valtioneuvoston ase-tuksella, jota muuttamalla voitaisiin hoitaa myös vammautumattomien veteraanien puoli-soiden ja leskien asiaa. Nykyisessä asetuksessa on 100 prosentin haitta-asteen invalidien puolisoilla ja leskillä etuoikeus kuntoutukseen. Uudistetussa asetuksessa voisi samalla ta-voin turvata etuoikeuden 30 prosentin haitta-asteen invalidien puolisoille ja leskille.

Tässä on siis kyse asetuksen muuttamisesta, mutta me emme eduskunnassa voi asetuk-sia muuttaa. Näin ollen tämä lakialoite pitää sisällään muutoksen asetuksen soveltami-salaan, jossa todettaisiin näin: ”Rintamaveteraanin aviopuoliso ja avopuoliso voi osallis-tua kuntoutukseen yhdessä veteraanin kanssa sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Kun-toutusoikeus koskee lisäksi rintamaveteraanin leskeä.”

Toivon, että tämä lakialoite käsitellään eduskunnassa niin sanottuna budjettilakina ja tämä voitaisiin saattaa voimaan vuoden 2022 alusta. — Kiitos, puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.45 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Kyseessä on edustaja Heinosen tekemä la-kialoite siitä, että veteraanien puolisot ja lesket voisivat pyrkiä kuntoutukseen eli että kun-toutukseen pääsyn edellytyksiä alennettaisiin. Lämmöllä kannatan tätä edustaja Heinosen esitystä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.